

Юрій МИСІВ

Божественна Літургія св. Йоана Золотоустого вражає вірних: зір – своєю пишнотою (одяг священнослужителів та розпис храму), слух – прекрасними богословськими текстами та гарними мелодіями, нюх – запашним кадильним димом, дотик – поцілунком ікон та смак через прийняття Пресвятої Євхаристії. Можемо сказати, що Літургія дає поживу для всіх п'яти органів нашого чуття та інтегрує всю людину.

Один із цікавих обрядів Божественної Літургії, який відбувається після спільної молитви «Отче наш», є піднесення руками священника Освяченого Хліба, «Агнца», під спів «Святее святим». Саме над цим виголосом пропоную роздумати.

Про цей вислів у своєму поясненні Божественної Літургії згадує Микола Кавасила (+1397-1398), підкреслюючи, з однієї сторони, що «Святее» - це «хліб життя, який ви бачите», а з іншої те, - що прийняти Пресвяту Євхаристію можуть «не всі, а лише ті, хто святий. Бо святе дозволяється тільки святим». Одразу постає закономірне питання: а хто такі святі? Це люди, що досягнули моральної досконалості та вже більше не грішать? Коли, так, тоді ми можемо сказати, що цей заклик не стосується нас, бо на прикладі власного життя переконуємося у постійних падіннях...

Щоб відповісти на це запитання, звернімося до Нового Завіту, де побачимо, кого у Церкві називали святими. У посланнях апостола Павла, зокрема, часто можна прочитати таке: «Павло, волею Божою апостол Ісуса Христа, святим, що в Ефесі, й вірним у Христі...» (Еф 1, 1). Павло у своїх посланнях використовує термін «святий» на означення всіх християн, тобто тих, хто сповідував віру в Ісуса Христа. Також святість, згідно з апостолом, це причетність до Ісуса Христа через святе Таїнство Хрещення: «... але ви обмились, але ви освятились, але ви оправдалися іменем Господа Ісуса Христа та Духом нашого Бога» (1 Кор 6, 11). Для апостола Петра святість – це участь у Божій природі (2 Пет 1, 3-4). Узагальнивши, можна стверджувати, що святими є ті, що належать до Ісуса Христа через святе Таїнство Хрещення.

Можемо перекласти вислів Божественної Літургії, над яким роздумуємо, як пропонує свящ. А. Дудченко: «Боже для народу Божого». Таким чином підкреслюється, що через причастя Святих Євхаристійних Тайн людина належить Народу Божому. Тому заклик священика «Святее святым» стосується кожного з нас.

Святість – це не лише моральна досконалість, що полягає винятково у виконанні Божих заповідей, святість – це наша зустріч з Христом на Його бенкеті. Це розуміння того, що тільки Бог є джерелом нашого життя, з якого ми покликані черпати якомога частіше.

Святим, за словами Кавасили, є не тільки той, хто досконалий «у доброчесності, а й кожен, хто прагне до тієї досконалості, але ще не досяг її».

Тому якнайчастіше приступаймо до Пресвятої Євхаристії – джерела святості, щоб через своє життя свідчити про досвід участі у Небесному Царстві, яке вже є посеред нас, однак ще не у всій повноті.

Юрій МИСІВ. «Святее святым»//СЛОВО № 3 (63) 2015